

สรุปและข้อเสนอนะ

มะพร้าว เป็นพืชชนิดหนึ่งที่ปลูกกันมานานในภาคใต้ของประเทศไทย เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมและเป็นพืชที่ไม่ต้องดูแลรักษามาก ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม มะพร้าวให้ผลผลิตมากและมีราคาถูก ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-เดือนเมษายน มะพร้าวให้ผลผลิตน้อยและมีราคาแพง รายได้จากการจำหน่ายมะพร้าวผลประมาณ 150-400 บาทต่อมะพร้าวผล 100 ลูก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฤดูกาลที่ให้ผลผลิต ส่วนต้นมะพร้าวเก่าที่ปลูกมานานและไม่มี การดูแลบำรุงรักษาจะมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นเพียงการกำจัดวัชพืช เพื่อเข้าไปเก็บผลมะพร้าวได้สะดวก และการจ้างแรงงานในการเก็บมะพร้าวเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า การทำสวนมะพร้าวซึ่งเป็นการสร้างสวนมะพร้าวขึ้นใหม่ ต้นมะพร้าวจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 6 นับจากการปลูก ในการสร้างสวนมะพร้าวแบบนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายลงทุนประมาณไร่ละ 6,577.50 บาท และในปีที่ได้ผลผลิตต้องเสียค่าใช้จ่ายประจำปีละ 573.55-798.55 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้ ส่วนอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในปีที่ 15 นับจากปีที่เริ่มปลูกจะมีอัตราผลตอบแทนร้อยละ 24.35 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่ไม่ได้คิดมูลค่าการใช้จ่ายที่ดิน ถ้าพิจารณาถึงระยะเวลาคืนทุนปรากฏว่าจะคืนทุนในปีที่ 11 นับจากปีที่เริ่มปลูก การทำสวนมะพร้าวปลูกใหม่นี้ต้องใช้จ่ายเงินลงทุนจำนวนมากและให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำกว่าพืชชนิดอื่น สิ่งไม่มีผู้นิยมลงทุนมากนัก

ในด้านการแปรรูปมะพร้าว เจ้าของสวนส่วนใหญ่จะแปรรูปมะพร้าวผลเป็นเนื้อมะพร้าวแห้งในช่วงที่ผลผลิตมะพร้าวมากและราคามะพร้าวผลถูก โดยใช้เวลาบริเวณสวนมะพร้าวหรือที่อยู่อาศัยของเจ้าของสวนทำการผลิต จากการศึกษาปรากฏว่าการผลิตเนื้อมะพร้าวแห้งมีต้นทุนโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.54 บาท เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายได้จากการขายมะพร้าวผลกับรายได้จากการจำหน่ายเนื้อมะพร้าวแห้ง เกษตรกรจะได้กำไรจากการผลิตเนื้อมะพร้าวแห้งกิโลกรัมละ 1.86 บาท ซึ่งเกษตรกรจะมีกำไรมากกว่าการขายเป็นมะพร้าวผล

สำหรับการผลิตน้ำมันมะพร้าว โรงงานในจังหวัดชุมพรนิยมผลิตน้ำมันมะพร้าวดิบมากกว่าการผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์เพราะขั้นตอนในการผลิตง่ายกว่า ส่วนใหญ่โรงงานจะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จากการศึกษาพบว่า โรงงานที่ทำให้เนื้อมะพร้าวแห้งโดยการใส่เตาอบและมี

กำลังการผลิตน้ำมันมะพร้าววันละ 16,740 กิโลกรัม จะมีต้นทุนการผลิตน้ำมันมะพร้าวโดยเฉลี่ย กิโลกรัมละ 12.903 บาท ผู้ผลิตจะได้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนประมาณร้อยละ 14.66 ต่อปี ส่วนโรงงานที่ใช้กรรมวิธีการเดียวกันแต่มีกำลังการผลิตน้ำมันมะพร้าววันละ 5,580 กิโลกรัม จะมีต้นทุนการผลิตน้ำมันมะพร้าวโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 13.098 บาท ผู้ผลิตจะได้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนประมาณร้อยละ 2.36 ต่อปี และโรงงานที่ทำให้เนื้อมะพร้าวแห้งโดยวิธีการตากแดดและมีกำลังการผลิตน้ำมันมะพร้าววันละ 5,130 กิโลกรัม จะมีต้นทุนการผลิตน้ำมันมะพร้าวโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 13.878 บาท ผู้ผลิตจะได้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนประมาณร้อยละ -29.62 ต่อปี จะเห็นว่าผู้ผลิตที่ทำให้เนื้อมะพร้าวแห้งโดยการตากแดดประสบผลขาดทุน เนื่องจากต้องใช้แรงงานมากและอัตราร้อยละของน้ำมันที่สกัดได้น้อยกว่า

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการผลิตน้ำมันมะพร้าวของโรงงานทั้ง 3 แห่ง จะเห็นว่าโรงงานที่ทำให้เนื้อมะพร้าวแห้งโดยการใช่เตาอบซึ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่ให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงและน่าสนใจพอสมควร เพราะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ อย่างไรก็ตามต้นทุนการผลิตน้ำมันมะพร้าวมีแนวโน้มจะสูงขึ้น เนื่องจากส่วนประกอบที่สำคัญของต้นทุนได้แก่ ค่าจ้างแรงงานมีแนวโน้มที่อัตราค่าจ้างจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ และค่าเชื้อเพลิงก็มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นด้วย ในขณะที่ทำการสำรวจโรงงานมีกำลังการผลิตเพียงร้อยละ 50 ซึ่งถ้าหากได้ผลิตเต็มกำลังการผลิตจะทำให้มีกำไรสูงขึ้น

ในจังหวัดชุมพรปริมาณการผลิตมะพร้าวผลส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่พ่อค้าในจังหวัดภาคเหนือและพ่อค้าขายส่งในกรุงเทพมหานคร ปริมาณการผลิตเนื้อมะพร้าวแห้งส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่โรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ส่วนปริมาณการผลิตน้ำมันมะพร้าวทั้งหมดจำหน่ายให้แก่โรงงานผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกล่าวได้ว่าภาวะการค้ำมะพร้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวผลค่อนข้างจะราบรื่น

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปลูกมะพร้าวของเกษตรกร การแปรรูปเนื้อมะพร้าวแห้งและการผลิตน้ำมันมะพร้าวของโรงงานมักจะสัมพันธ์กัน การแก้ไขจึงต้องดำเนินการไปพร้อมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการปลูกมะพร้าว

ก. ด้านการผลิต

1) ขาดการดูแลบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง เนื่องจากเกษตรกรเข้าใจว่าการ

ปลูกมะพร้าวไม่จำเป็นต้องดูแลบำรุงรักษาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เกษตรกรจึงทำการปราบ
 วัชพืชเพียงอย่างเดียวทำให้ได้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ

ข้อเสนอแนะ

สถานีทดลองพืชสวน กรมวิชาการ เกษตรควรจัดทำแปลงสาธิตเพิ่มขึ้น เกี่ยวกับการ
 การดูแลบำรุงรักษาต้นมะพร้าวที่ถูกตัดตามหลักวิชาการในแหล่งผลิตที่สำคัญ เพื่อเป็นตัวอย่างให้
 เกษตรกรเกิดความสนใจและมีความต้องการปฏิบัติตาม

2) ปุ๋ยเคมีราคาสูง เนื่องจากการบำรุงรักษาจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเคมีแต่เกษตรกร
 ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอที่จะลงทุนซื้อปุ๋ยเพราะราคาสูง ทำให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรควรร่วมมือกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้สหกรณ์ซื้อปุ๋ยในปริมาณ
 มาก ซึ่งจะซื้อปุ๋ยได้ในราคาถูกและจำหน่ายให้แก่เกษตรกรภายหลัง

3) เกษตรกรไม่นิยมปลูกมะพร้าวใหม่แทนมะพร้าวเก่า เนื่องจากการ
 ปลูกมะพร้าวใหม่จะต้องใช้เวลา นานกว่าจะได้ผลผลิต ดังนั้นเกษตรกรจึงไม่นิยมโค่นต้นมะพร้าว
 เก่าที่มีอายุมากและให้ผลผลิตต่ำ เพราะจะทำให้ขาดรายได้ในระหว่างที่ต้นมะพร้าวยังไม่ให้ผล
 ผลิต ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรมีเงินทุนไม่เพียงพอในการปลูกมะพร้าวใหม่

ข้อเสนอแนะ

1) กรมส่งเสริมการเกษตรควรแนะนำให้เกษตรกรปลูกพืชชนิดอื่นแซมในสวน
 มะพร้าวใหม่สำหรับช่วงเวลาที่ต้นมะพร้าวใหม่ยังไม่ให้ผลผลิต เช่น พริก ถั่วชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

2) รัฐบาลควรตั้งกองทุนส่งเสริมเพื่อช่วยเหลือชาวสวนมะพร้าวในการปลูก
 มะพร้าวใหม่ทดแทนต้นมะพร้าวเก่า เช่นเดียวกับกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง เพื่อเป็นการสูง-
 ใจเกษตรกร

ข. ด้านเงินลงทุน

เกษตรกรมักประสบปัญหาเกี่ยวกับการกู้เงิน เนื่องจากโครงการลงทุนปลูก
 มะพร้าวเป็นโครงการทางการเกษตรซึ่งจะให้ผลผลิตประมาณ 5-6 ปีนับจากการปลูก ทำให้
 เกษตรกรไม่มีรายได้และไม่สามารถจ่ายคืนให้กับสถาบันการเงินได้เร็วกว่า 6 ปี ดังนั้นสถาบัน

การเงินสิ่งไม่นิยมให้เกษตรกรกู้เงินเพื่อมาลงทุนด้านนี้

ข้อ เสนอแนะ

รัฐบาลอาจสนับสนุนโครงการลงทุนปลูกมะพร้าวโดยผ่านธนาคารและหรือสถาบันการเงินอื่น ๆ โดยให้เกษตรกรกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำและให้พื้นที่ดินมาเป็นหลักประกันการกู้เงิน

ค. ด้านการตลาด

1) ราคามะพร้าวไม่แน่นอน เนื่องจากราคามะพร้าวขึ้นอยู่กับความต้องการและปริมาณผลผลิตมะพร้าว ดังนั้นในช่วงเวลาที่มะพร้าวให้ผลผลิตมากราคามะพร้าวจะต่ำ แต่ในช่วงเวลาที่มะพร้าวให้ผลผลิตน้อยราคามะพร้าวจะสูง ผลจากการที่ราคามะพร้าวไม่แน่นอนทำให้เกษตรกรได้รับรายได้เฉลี่ยทั้งปีค่อนข้างต่ำ

ข้อ เสนอแนะ

รัฐบาลควรที่จะกำหนดราคาขั้นต่ำของมะพร้าวเพื่อให้เกษตรกรแน่ใจว่าจะขายผลผลิตได้ในราคาพอสมควร ซึ่งจะมีผลทำให้เกษตรกรหันมาสนใจลงทุนในสวนมะพร้าวมากขึ้น

2) พ่อค้าคนกลางกดราคา เนื่องจากพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อมะพร้าวผลจะเป็นผู้ตั้งราคามะพร้าวทำให้ราคาที่เกษตรกรได้รับกับราคาขายปลีกในตลาดแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจาก

1. เกษตรกรได้อำนาจเงินจากพ่อค้าคนกลางมาใช้ก่อนและตกลงใช้เงินคืนโดยการขายมะพร้าวให้ภายหลัง

2. มะพร้าวให้ผลผลิตมากในช่วงเวลานั้น

ข้อ เสนอแนะ

เกษตรกรควรร่วมมือกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตร เพื่อ

1. เป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายมะพร้าวผลโดยสหกรณ์จะเป็นผู้จำหน่ายเอง

จำหน่ายเอง

2. ให้สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรกู้เงินมาดำเนินการแทนการกู้เงินจาก

พ่อค้าคนกลาง

2. ปัญหาการผลิตเนื้อมะพร้าวแห้ง

ก. คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน การที่เนื้อมะพร้าวแห้งที่ผลิตได้มีความชื้นสูง ชื้นราและ มีกลิ่นอับ ทำให้เนื้อมะพร้าวแห้งมีราคาต่ำ สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการผลิต ที่ถูกต้องและเป็นการผลิตในช่วงฤดูฝน

ข้อเสนอแนะ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมควรให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการผลิตเนื้อ มะพร้าวแห้ง เพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้นตรงกับความต้องการของตลาดและเก็บไว้ได้นาน ซึ่งจะเป็นการ สันับสนุนเกษตรกรให้ผลิตเนื้อมะพร้าวแห้ง เพิ่มขึ้นในช่วง เวลาที่ราคามะพร้าวต่ำเพื่อจะได้เก็บไว้ ขายในเวลาที่มีเนื้อมะพร้าวแห้งมีราคาสูง

ข. การจำหน่ายจะต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากเกษตรกรจะเสียค่าใช้จ่ายสูง ในการขนส่ง เนื้อมะพร้าวแห้งไปขายที่โรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวและการขนส่งไม่สะดวกนัก นอก จากนี้พ่อค้าคนกลางจะไปรับซื้อเนื้อมะพร้าวแห้งถึงบ้านของ เกษตรกรโดยจะตั้งราคาต่ำกว่าที่โรง- งานรับซื้อ ทำให้เกษตรกรจำต้องขายให้พ่อค้าคนกลางทั้งที่จำหน่ายได้ราคาต่ำกว่าแต่มีความ สะดวกมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ให้เกษตรกรร่วมมือกันจัดตั้งสหกรณ์การ เกษตร เพื่อรับซื้อเนื้อมะพร้าวแห้งจาก เกษตรกรแล้วสหกรณ์จะเป็นผู้จำหน่ายให้กับโรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวโดยตรง ทั้งนี้เพื่อตัดพ่อค้า คนกลางออกไปและอาจจะทำให้เกษตรกรขายมะพร้าวแห้งได้ในราคาที่สูงกว่าราคาของพ่อค้าคน กลาง

3. ปัญหาการผลิตน้ำมันมะพร้าว

ก. โรงงานผลิตไม่เต็มกำลังผลิต เนื่องจากปัจจุบันโรงงานสามารถหาเนื้อมะพร้าว มาใช้ในการผลิตประมาณปีละ 6-8 เดือนเท่านั้น หลังจากนั้นโรงงานจะปิดเพราะขาดแคลนวัตถุดิบทำให้โรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวใช้กำลังการผลิตเพียงครึ่งหนึ่งของกำลังการผลิตที่มีอยู่

ข้อเสนอแนะ

กรมวิชาการ เกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวพันธุ์ใหม่ซึ่ง เป็นพันธุ์ลูก

ผลผลิต พันธุ์สัรูกผลส้ม 1 ขนาดผลเล็ก แต่ให้จำนวนผลผลิตสูงกว่าพันธุ์มะพร้าวพื้นเมืองที่ปลูก
ทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เพื่อจะได้มะพร้าวผลมาใช้ในการผลิตเป็นเนื้อมะพร้าวแห้ง

ข. ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากเนื้อมะพร้าวแห้งที่โรงงานรับซื้อจากเกษตรกรมี
ความชื้นสูง ทำให้ต้องเสียดำค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการทำแห้ง เพื่อให้เนื้อมะพร้าวมีความชื้นไม่เกิน
ร้อยละ 5

ข้อเสนอแนะ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมควรให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการผลิตเนื้อ
มะพร้าวแห้งที่มีคุณภาพดี มีความชื้นต่ำจึงจะทำให้โรงงานสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำแห้ง
และทำให้ต้นทุนการผลิตน้ำมันมะพร้าวลดลงด้วย

ค. มีการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขาย เนื่องจากผู้ผลิตและโรงงานรับซื้อน้ำมันมะพร้าว
จะติดต่อค้าขายโดยตรงและมีการตกลงราคาขายกันล่วงหน้า แต่เมื่อผู้ผลิตส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อ ผู้-
ซื้อจะกดราคาให้ต่ำกว่าราคาที่ตกลงกันไว้โดยอ้างว่าคุณภาพของน้ำมันมะพร้าวไม่ได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

ให้เจ้าของโรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวร่วมมือกันจัดตั้ง ชมรมผู้ค้าน้ำมันมะพร้าว
โดยผู้ซื้อจะต้องติดต่อผ่านชมรมเพื่อเป็นการเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา และเพื่อไม่ให้มีการ
เปลี่ยนแปลงราคาภายหลัง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการศึกษาต้นทุนการผลิตมะพร้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวในจังหวัดชุมพร
ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องมะพร้าวต่อไปอีกจนครบอายุของโครงการประมาณ 50 -
55 ปี ทั้งในด้านต้นทุน ผลตอบแทน อายุที่เหมาะสมในการปลูกทดแทน การปฏิบัติดูแลรักษา
เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับเกษตรกร ผู้ลงทุนหรือบุคคลอื่น ๆ ที่สนใจ
2. กรมวิชาการเกษตรควรให้ข่าวสารและจัดอบรมความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่อง
มะพร้าวแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เช่น การเผยแพร่เกี่ยวกับมะพร้าวพันธุ์ใหม่ซึ่งเป็นพันธุ์ลูกผสม

ให้จำนวนผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมือง แต่มีผลขนาดเล็กกว่ามะพร้าวทั่ว ๆ ไป เป็นต้น

3. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมควรศึกษาการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ จากมะพร้าวเพิ่มเติม เพื่อเป็นการรองรับมะพร้าวที่ปลูกเพิ่มขึ้น

ดังนั้น ถ้าทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คาดว่าจะมีผลทำให้ประเทศไทยมีมะพร้าวเพียงพอในการบริโภคและการแปรรูปเมื่อมะพร้าวแห้งเพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันมะพร้าวได้ตลอดทั้งปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย